

TAL OM ØSTJYLLAND

DANMARKS STØRSTE VÆKSTOMRÅDE UDEN FOR HOVEDSTADEN

Læs om udviklingen inden for beskæftigelse, uddannelse, eksport, mobilitet mv. Tallene er udarbejdet for Business Region Aarhus.

Businessregion Aarhus

Markant vækst i Østjylland:

Værditilvækst dobbelt så høj som i resten af Danmark

Østjylland er på alle parametre i en fortsat stærk udvikling og sætter ny jobrekord på baggrund af markant jobvækst (især i private virksomheder), øget produktivitet, solide erhvervs-mæssige styrkepositioner, befolkningstilvækst, flere pendlere og flere kompetencegivende erhvervsuddannelser.

Nye tal for 2017/18 understreger, at den mangeårige tendens fortsætter:

Beskæftigelse

- Beskæftigelsen i Østjylland sætter ny rekord med næsten 459.000 lønmodtagerjob – en fremgang på næsten 11.500 job på et år (gennemsnitlig beskæftigelse i 1. halvår 2018 ift. 1. halvår 2017). Heraf skaber de private virksomheder over 10.000 job. Det svarer til næsten 8.000 fuldtidsstillinger.
- Væksten i antal fuldtidsstillinger i de private virksomheder i Østjylland ligger på 3,4 pct., hvilket er væsentligt over landsgennemsnittet på 2,4 pct.

Iværksætteri

- Med 6% nye virksomheder har Østjylland den højeste etableringsrate i vækstområderne uden for Region Hovedstaden.
- Iværksætterne i Østjylland er stærkere overlevende end landsgennemsnittet. De sætter endnu engang rekord, idet 63,7% af iværksættervirksomhederne stadig eksisterer efter fem år.
- Hver iværksætterårgang skaber mange blivende job. I Østjylland har hver iværksætterårgang siden 2010 skabt godt 4.000 nye job.

Virksomheder, omsætning, eksport og værditilvækst

- Produktiviteten øges markant i Business Region Aarhus' virksomheder. Fra 2008 til 2016 er stigningen i værditilvæksten per ansat dobbelt så høj som på landsplan.
- Virksomhederne i Business Region Aarhus sætter eksportrekord – eksporten trækkes af områdets styrkepositioner inden for fødevarer, møbler og beklædning, – samt energi og miljø.
- En tredjedel af den danske fødevarereksport stammer fra virksomheder med hovedsæde i Business Region Aarhus.

Pendling

- Øget beskæftigelse og økonomisk aktivitet giver øget pendling – især på den Østjyske Motorvej E45 og mellem kommunerne i Business Region Aarhus.
- Antallet af pendlere i den østjyske offentlige og private trafik rundede for første gang 450.000 i 2016.
- Der er en vækst i antal pendlede kilometer på hele 14 pct. på blot tre år.

Turisme

- Antallet af kommercielle overnatninger i Østjylland steg med 5,5% fra 2016-2017, ifølge en ny turismeanalyse fra VisitDenmark, og heraf steg antallet af udenlandske kommercielle overnatninger med 9,3%.
- Turismeforbruget skabte i 2016, inkl. afledte effekter, 6,8 mia. kr. i værditilvækst, 16.059 job (årsværk), og godt 4,7 mia. kr. i skatteindtægter. Herved står turismen bag 2,9% af al værdiskabelse, 3,8% af alle job og 3,8% af det samlede skatteprovenu i Østjylland.
- To tredjedele af turismeforbruget stammer fra ferieturister, mens en tredjedel stammer fra forretningsrejsende.
- Turismeforbruget stammer primært fra danske turisters ophold i Østjylland, efterfulgt af tyske, norske og svenske turister.

Vores vision er, at Østjylland kan fastholde den gode udvikling i de kommende år og forblive den mest toneangivende danske vækstmetropol uden for hovedstadsområdet. Vi har international gennemslagskraft og er derigennem en væsentlig bidragsyder til dansk vækst og udvikling.

Denne position kan virksomheder, kommuner og institutioner fastholde igennem vores effektive samarbejde, men især også med de rette rammevilkår for udviklingen. Helt afgørende er det, at infrastrukturen fungerer, fordi virksomhederne har brug for at kunne komme frem med deres produkter, og medarbejderne nemt skal kunne komme til og fra arbejde.

I dag er trængslen dog dagligt meget kritisk mange steder. Der er ifølge Vejdirektoratet udsigt til, at trængslen stiger yderligere på den Østjyske Motorvej E45, så motorvejen bliver en flaskehals på næsten alle dele af strækningerne om få år.

Den stigende trængsel rummer en stor risiko for udviklingen i de kommende år. Vi arbejder af samme grund for, at motorvejen udvides til tre spor i begge retninger på hele strækningen fra Vejle Nord til Randers Nord.

På vores hjemmeside kan du læse mere om vores arbejde for at sikre de bedste rammevilkår for udviklingen i Østjylland.

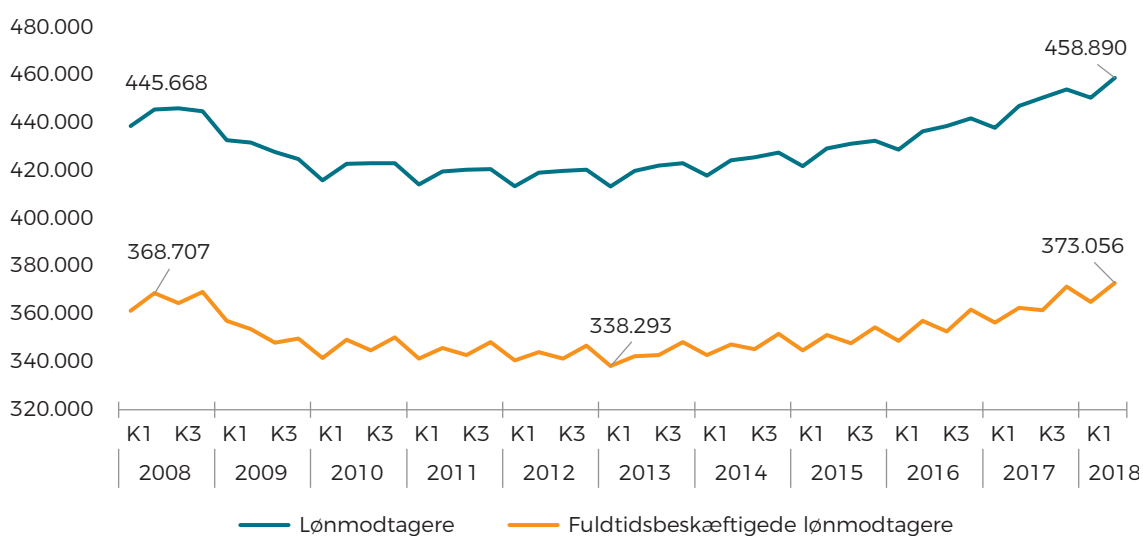
Du er også meget velkommen til at kontakte os på businessregionaarhus@aarhus.dk.

Tal for udviklingen i Business Region Aarhus

I det følgende notat kan du se de centrale tal og udviklingen igennem årene.
Du finder flere interessante tal og analyser på vores hjemmeside:
<https://businessregionaarhus.dk/tal-og-analyser/>

BESKÆFTIGELSE

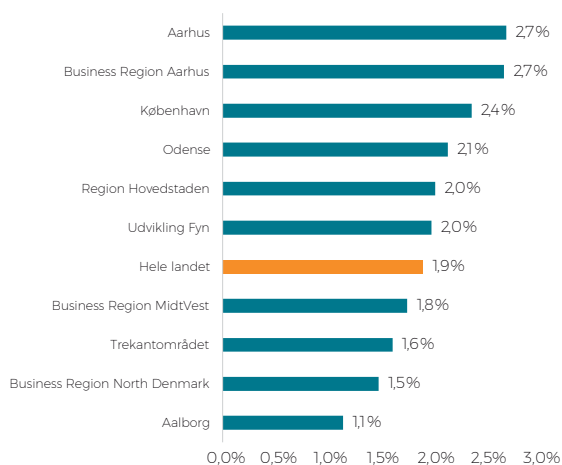
Udviklingen i antal beskæftigede og fuldtidsbeskæftigede lønmodtagere i Business Region Aarhus fra 1. kvartal 2008 til 2. kvartal 2018

Business Region Aarhus lagde allerede i 2017 finanskrisen bag sig som den første byregion i landet, idet antallet af lønmodtagerjobs passerede antallet inden krisen. Beskæftigelsen stiger fortsat med rekordfart og nærmer sig 460.000 job, svarende til 373.000 fuldtidsstillinger, som er det hidtil højeste niveau.

Vækst i antallet af lønmodtagere i alle erhverv, fra 2017H1-2018H1

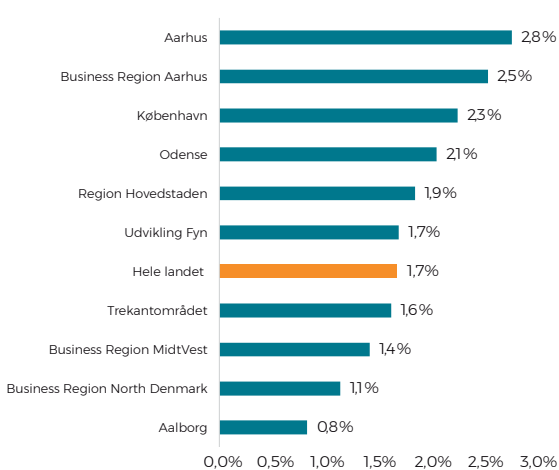
Område	2017H	2018H	Vækst
Hele landet	2.676.200	2.727.067	50.868
København	379.548	388.514	8.966
Odense	98.195	100.294	2.099
Aarhus	186.216	191.227	5.011
Aalborg	105.871	107.080	1.210
Region Hovedstaden	963.232	982.664	19.431
Udvikling Fyn	182.428	186.045	3.617
Trekantområdet	203.017	206.290	3.272
Business Region Aarhus	442.667	454.496	11.828
Business Region MidtVest	157.763	160.529	2.765
Business Region North Denmark	257.061	260.868	3.808

Fra første halvår 2017 til første halvår 2018 er antallet af lønmodtagerjob øget med 2,7% i Business Region Aarhus. Det svarer til, at der det seneste år er skabt 11.828 nye job i regionen. Væksten i antal job ligger over landsgennemsnittet på 1,9% og placerer Business Region Aarhus foran alle de øvrige vækstregioner.

Vækst i antallet af fuldtidsstillinger i alle erhverv, fra 2017H1-2018H1

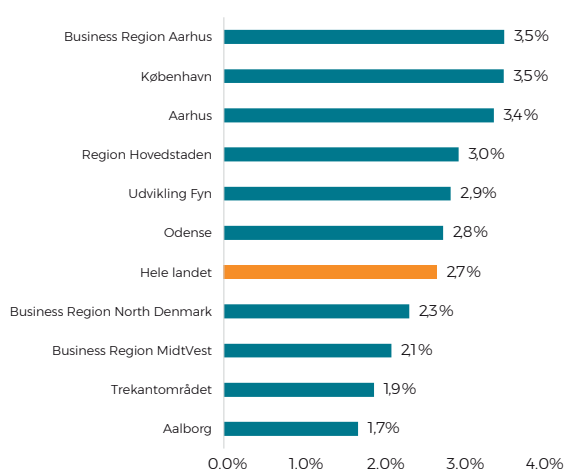
Område	2017H1	2018H1	Vækst
Hele landet	2.217.891	2.255.358	37.467
København	317.698	324.882	7.184
Odense	78.995	80.624	1.629
Aarhus	150.552	154.733	4.180
Aalborg	88.432	89.169	737
Region Hovedstaden	814.773	829.895	15.122
Udvikling Fyn	146.584	149.081	2.497
Trekantområdet	169.651	172.417	2.767
Business Region Aarhus	359.726	368.896	9.170
Business Region MidtVest	129.613	131.464	1.851
Business Region North Denmark	212.139	214.577	2.438

Omregnet til fuldtidsstillinger var der knap 369.000 fuldtidsstillinger i Business Region Aarhus i første halvår af 2018. Der er på ét år skabt 9.170 nye fuldtidsstillinger i regionen, svarende til en vækst på 2,5% i forhold til året før.

Vækst i antallet af lønmodtagere i private virksomheder, fra 2017H1-2018H1

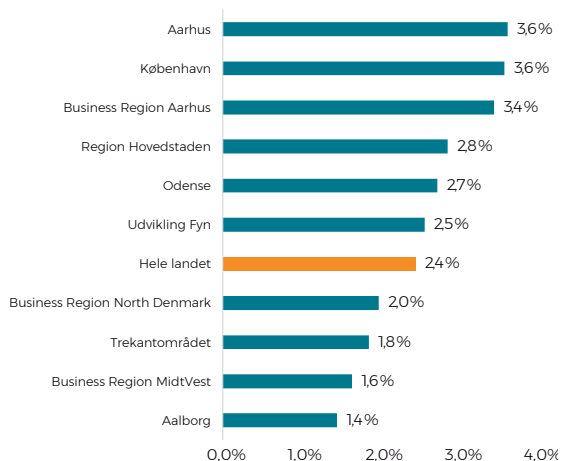
Område	2017H1	2018H1	Vækst
Hele landet	1.717.596	1.763.692	46.096
København	230.186	238.295	8.108
Odense	58.143	59.749	1.606
Aarhus	118.850	122.891	4.041
Aalborg	63.138	64.205	1.067
Region Hovedstaden	617.242	635.487	18.245
Udvikling Fyn	109.579	112.711	3.132
Trekantområdet	137.960	140.569	2.609
Business Region Aarhus	285.527	295.615	10.088
Business Region North Denmark	162.220	166.011	3.792
Business Region MidtVest	109.150	111.450	2.300

Fra første halvår 2017 til første halvår 2018 er antallet af job i de private virksomheder øget med 3,5% i Business Region Aarhus. Det svarer til, at virksomhederne på bare ét år har skabt godt og vel 10.000 nye job. Væksten er større end på landsplan, hvor der har været en fremgang på 2,7%. Business Region Aarhus placerer sig helt i toppen blandt vækstregionerne.

Vækst i antallet af fuldtidsstillinger i private virksomheder, fra 2017H1-2018H1

Område	2017H1	2018H1	Vækst
Hele landet	1.393.163	1.427.045	33.883
København	186.730	193.366	6.636
Odense	45.014	46.234	1.220
Aarhus	94.757	98.163	3.407
Aalborg	50.777	51.509	732
Region Hovedstaden	513.980	528.576	14.597
Udvikling Fyn	84.985	87.148	2.163
Trekantområdet	113.495	115.586	2.091
Business Region Aarhus	227.533	235.324	7.791
Business Region North Denmark	129.430	131.977	2.546
Business Region MidtVest	88.316	89.756	1.440

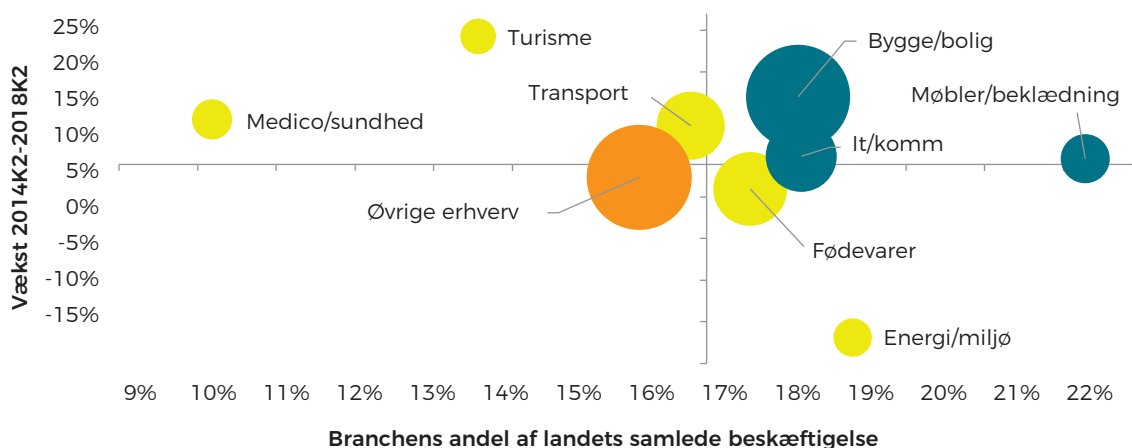
Omregnet til fuldtidsstillinger er der tale om en vækst på 7.791 nye årsværk i de private virksomheder, og tallene illustrerer at det er de private virksomheder, der er den store vækstmotor i Business Region Aarhus' store jobvækst.

Vækst i fuldtidsbeskæftigede lønmodtagere i private virksomheder opgjort efter ressourceområde for perioden 2014 til 2017/18*

Kommune	Fødevarer	Møbler/beklædning	Turisme	Bygge/bolig	IT/komm	Transport	Energi/miljø	Medico/sundhed	Øvrige erhverv
Business Region Aarhus	6%	10%	24%	17%	10%	14%	-12%	14%	7%
Hele landet	5%	8%	23%	12%	6%	8%	-1%	13%	8%

Udviklingen i Business Region Aarhus og hele landet er overvejende ens i perioden. Dog er stigningen i Bygge/bolig og Transport i Business Region Aarhus større end på landsplan.

Fuldtidsbeskæftigelsen i Business Region Aarhus som andel af hele landets beskæftigelse (x-aksen) og væksten i fuldtidsbeskæftigelsen i 2014-2017/18 (y-aksen)*

*2017/18 er beregnet som det seneste hele år med tilgængelige data, dvs. 2017K3-2018K2.

Østjylland har siden 2014 haft vækst i alle brancher på nær Energi/miljø. Brancherne Bygge/bolig samt Møbler/beklædning er både specialiseret og øger antallet af arbejdspladser mere end den generelle vækst. En væsentlig forklaring på faldet i Energi/miljø samt vækst i Bygge og bolig hænger sammen med selskabsomlægninger i Grundfos.

Fuldtidsbeskæftigede i industrien i tredje kvartal 2016 og 2018 opgjort på vækstområder.

Område		2016K3	2018K3	Vækst i antal	Vækst i pct.
Hele landet		260.233	267.683	7.450	2,9%
Vækstområde	Region Hovedstaden	58.203	60.288	2.086	3,6%
	Udvikling Fyn	16.601	17.746	1.145	6,9%
	Trekantområdet	29.763	30.275	512	1,7%
	Business Region Aarhus	44.656	46.664	2.008	4,5%
	Business Region North + Denmark	33.436	33.852	416	1,2%
	Business Region MidtVest	28.653	29.228	575	2,0%

I Østjylland er der skabt 2.000 fuldtidsstillinger i industrien over de seneste to år. Det er en vækst på hele 4,5 pct., hvilket ligger over landsgennemsnittet og kun overgås af Udvikling Fyn blandt de danske vækstregioner.

Industriens eksportomsætning opgjort efter område (mio. kr.) i 2008-2016

		2008	2012	2016
Hele landet		349.214	394.969	426.699
Vækstområde	Region Hovedstaden	27,4%	35,0%	36,6%
	Udvikling Fyn	6,8%	4,5%	4,4%
	Trekantområdet	6,9%	5,5%	6,7%
	Business Region Aarhus	27,7%	22,1%	23,0%
	Business Region North Denmark	7,9%	7,1%	7,4%
	Business Region MidtVest	9,6%	9,9%	9,2%

Østjylland skiller sig sammen med hovedstadsområdet ud som Danmarks to markante vækstområder for industrieksport med hhv. 23% og 36,6% af Danmarks samlede industrieksport. Udviklingen i Region Hovedstaden kan i høj grad tilskrives medicinalindustriens eksportvækst.

UDDANNELSESNIVEAU

Antallet af beskæftigede i den private sektor opgjort efter uddannelsesniveau og område i november 2016

Område		Uden kompetence-givende uddannelse	Erhvervs-faglig uddannelse	Kort eller mellemlang videregående uddannelse	Universitets-uddannelse
Hele landet		35,4%	36,1%	15,9%	12,5%
Vækstområde	Region Hovedstaden	33,4%	27,7%	17,5%	21,4%
	Trekantområdet	36,2%	41,4%	15,5%	6,9%
	Udvikling Fyn	37,1%	40,0%	15,5%	7,4%
	Business Region North	37,0%	42,3%	13,5%	7,2%
	Business Region Aarhus	34,9%	37,1%	16,9%	11,1%
	Business Region MidtVest	37,1%	43,2%	14,3%	5,4%

I Østjylland ligger andelen af beskæftigede med en universitetsuddannelse en smule under landsgennemsnittet. Den samlede andel med en videregående uddannelse, dvs. 28%, ligger derimod markant over de andre vækstområder, som ligger på 20-23% (med undtagelse af Region Hovedstaden).

Vækst i beskæftigelsen i den private sektor opgjort efter uddannelsesniveau og område inovember 2008 til november 2016

Område		Alle uddannelser	Uden kompetence-givende uddannelse	Erhvervs-faglig ud-dannelse	Kort og mellem-lang vide-regående uddan-nelse	Uni-versitets-uddannelse
Hele landet		-1%	-12%	-7%	21%	47%
Vækstområde	Region Hovedstaden	7%	-6%	-7%	24%	51%
	Trekantområdet	-2%	-14%	-4%	22%	58%
	Udvikling Fyn	-9%	-19%	-12%	11%	36%
	Business Region North	-5%	-17%	-5%	21%	40%
	Business Region Aarhus	0%	-12%	-5%	25%	42%
	Business Region MidtVest	-8%	-20%	-6%	17%	30%

Generelt er beskæftigelsen for ufaglærte og faglærte faldet markant i perioden 2008 til 2016. Omvendt er beskæftigelsen for universitetsuddannede steget. Udviklingen er nogenlunde ensartet på tværs af områder. Alle områder har pæne vækstrater i antallet af beskæftigede med en videregående uddannelse. Hele 42,3% vækst har der været i beskæftigede med en universitetsuddannelse i Østjylland.

IVÆRKSÆTTERI

Antal iværksættervirksomheder fordelt efter område i 2008, 2010, 2015 og 2017*

		2008	2010	2015	2017
	Hele landet	22.474	17.202	17.895	19.181
Vækstområde	Region Hovedstaden	36,8%	39,8%	42,7%	42,1%
	Udvikling Fyn	6,6%	6,4%	6,0%	6,2%
	Trekantområdet	7,2%	6,9%	6,2%	5,9%
	Business Region Aarhus	16,7%	16,0%	15,3%	15,5%
	Business Region North Denmark	9,2%	8,5%	8,2%	8,8%
	Business Region MidtVest	5,1%	4,8%	4,4%	4,5%

Kilde: Specialkørsel på Danmarks Statistiks iværksætterdatabase.

* 2017-tallene er foreløbige.

Antallet af iværksættervirksomheder er fortsat væsentligt lavere end i perioden op til finanskrisen. Region Hovedstaden har øget deres relative andel. De øvrige vækstområder har alle tabt terræn. Odense, Aarhus og Aalborg fastholder i store træk deres andele.

De foreløbige 2017-iværksættertallet fra Danmarks Statistik viser en stigning i antallet af nye reelle virksomheder med mindst ½ årsværk fra 2015 til 2017. Det gælder både for hele landet såvel som Østjylland. Iværksætteraktiviteten ligger dog fortsat væsentligt lavere end før finanskrisen.

Andelen af nystartede virksomheder i forhold til det samlede antal af virksomheder opgjort efter områder i 2008, 2010, 2015 og 2017*

		2008	2010	2015	2017
	Hele landet	7,5%	5,9%	6,2%	6,3%
Vækstområde	Region Hovedstaden	9,0%	7,5%	8,1%	7,9%
	Udvikling Fyn	6,9%	5,2%	5,4%	5,6%
	Trekantområdet	7,0%	5,3%	5,2%	5,1%
	Business Region Aarhus	7,7%	5,7%	5,8%	6,0%
	Business Region North Denmark	6,4%	4,7%	5,0%	5,6%
	Business Region MidtVest	5,7%	4,3%	4,3%	4,6%

* Iværksætterdatabase er blevet revideret i 2018. Der er fjernet et større antal genstartere fra de tidligere år, hvilket betyder, at etableringsraterne ligger væsentligt lavere end i tidligere opgørelser. Revisionen gælder for alle årene 2001-2017.

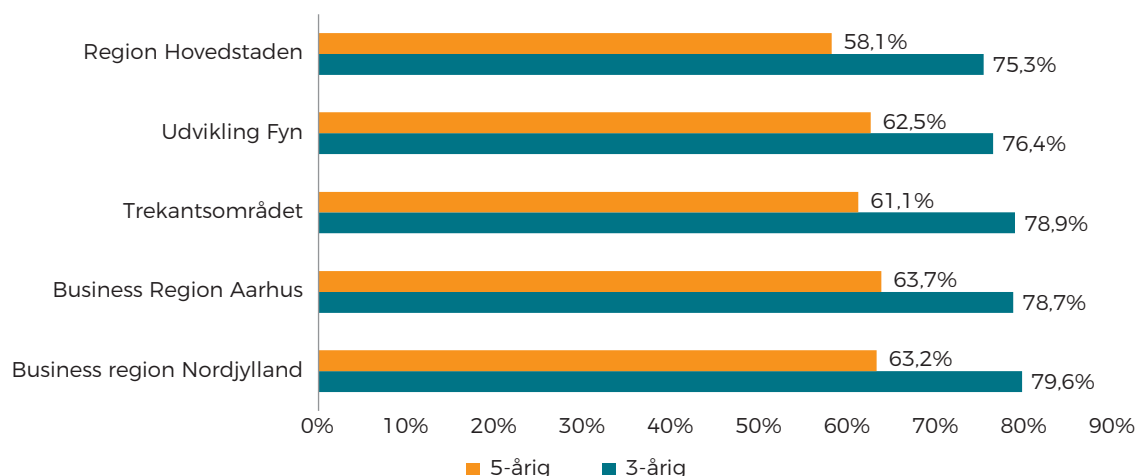
Etableringsraten tog et markant dyk i hele landet fra 2008 til 2010, men har siden vundet noget af det tabte tilbage. Østjylland har den højeste etableringsrate i vækstområderne uden for Region Hovedstaden.

Iværksætterårganges jobskabelse to år efter virksomhedsetablering opgjort efter område, iv-årgange 2007-2014's jobskabelse i november 2008 – november 2016.

Iværksætterårgang		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Beskæftigelsesår		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Hele landet		37.627	27.824	20.245	24.400	26.018	25.494	28.303	29.004	27.585
Vækstområde	Region Hovedstaden	13.063	10.043	7.657	9.705	10.263	10.036	11.757	12.935	12.203
	Udvikling Fyn	2.812	2.000	1.314	1.590	1.847	1.646	2.241	1.798	1.687
	Trekantområdet	2.899	2.142	1.578	1.658	1.849	1.580	1.789	1.695	1.724
	Business Region Aarhus	6.504	4.721	3.178	4.137	4.356	4.097	4.254	4.255	4.035
	Business Region North Denmark	3.428	2.442	1.851	2.031	1.804	1.946	2.040	2.284	2.229
	Business Region MidtVest	1.973	1.366	967	1.100	1.148	1.312	1.094	1.124	1.145

Iværksætternes jobskabelse faldt kraftigt i forbindelse med finanskrisen, men er efterfølgende steget igen. Iværksætterårgangen fra 2015 havde i november 2016 skabt næsten 27.585 job. Heraf var de 4.035 i Østjylland. Alle iværksætterårgange bidrager med mellem 3.800 og 4.600 beskæftigede i Østjylland. Alle nystartede virksomheder i de pågældende år har med andre ord stor betydning for jobskabelsen.

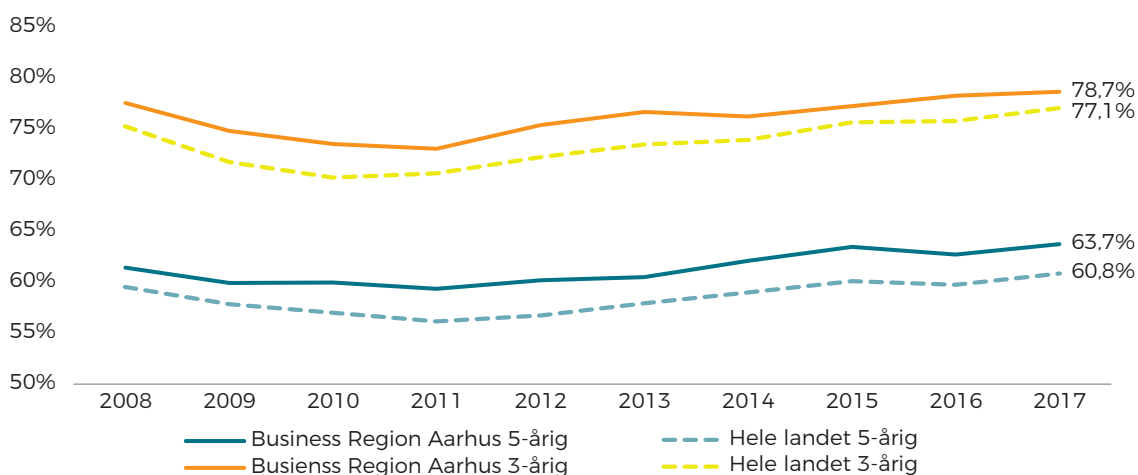
Andelen af virksomheder, der overlever mål efter 3 år og 5 år, målt i 2017

Kilde: Specialkørsel på Danmarks Statistiks iværksætterdatabase og Erhvervsregistret

Virksomheder i Business Region Aarhus har bedre chance for at overleve målt fem år efter stiftelsen af virksomheden, sammenlignet med de andre vækstområder. Region Hovedstaden skiller sig ud ved at have lavere overlevelsesheter end de øvrige områder.

3-årige og 5-årige overlevelsesheter opgjort på område i 2008-2017

Overlevelsesheterne i Østjylland ligger over landsgennemsnittet i alle årene. Det gælder både de 3-årige og 5-årige overlevelsesheter. Den 3-årige overlevelsesheter i Østjylland har siden 2016 overgået niveauet i 2008 før finanskrisen.

EKSPORT OG VÆRDITILVÆKST

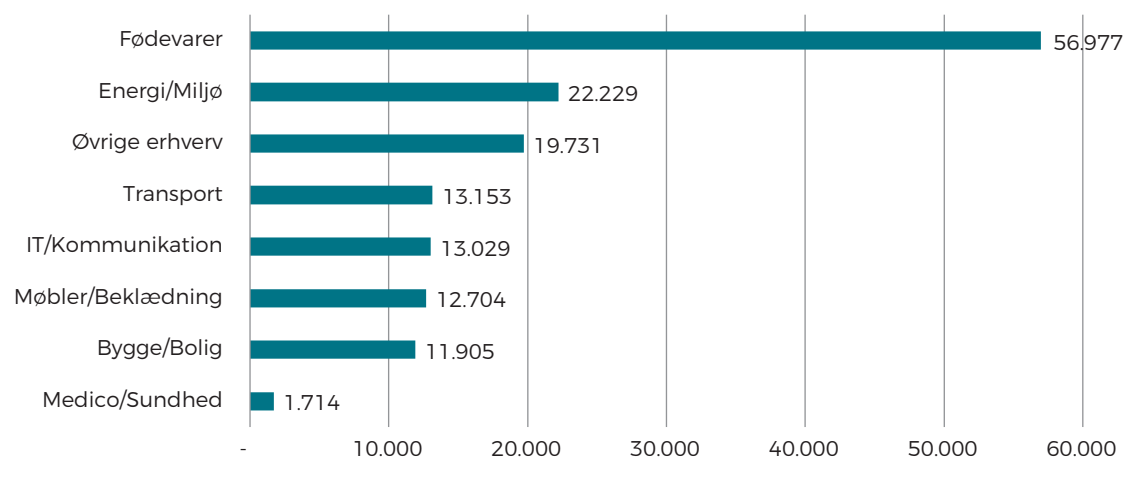
Business Region Aarhus' andel af virksomheder, årsværk, eksport og værditilvækst, målt i 2016

	Firmaer	Årsværk	Omsætning i mio. kr.	Eksport i mio. kr.	Værditilvækst i mio. kr.
Business Region Aarhus	49.418	238.995	651.391	151.462	154.661
Hele landet	302.834	1.463.524	3.615.741	1.035.377	981.231
Business Region Aarhus' andel	16,3%	16,3%	18,0%	14,6%	15,8%

Business Regions Aarhus' andel af landets samlede antal firmaer og årsværk kan opgøres til 16,3%. Andelen af den samlede omsætning ligger på 18%, mens andelen af den samlede eksport og værditilvækst ligger på henholdsvis 14,6% og 15,8%. Dansk Supermarked er en væsentlig årsag til Business Region Aarhus' relativt høje andel af den nationale omsætning, da hele virksomhedens omsætning registreres på hovedsædet i Østjylland.

I 2016 var der 49.418 private firmaer med hovedsæde i Business Region Aarhus. Firmaerne havde en samlet omsætning på 651 mia. kr., hvoraf 151 mia. kr. gik til eksport. Den samlede værditilvækst i firmaerne i Business Region Aarhus ligger på 155 mia. kr.

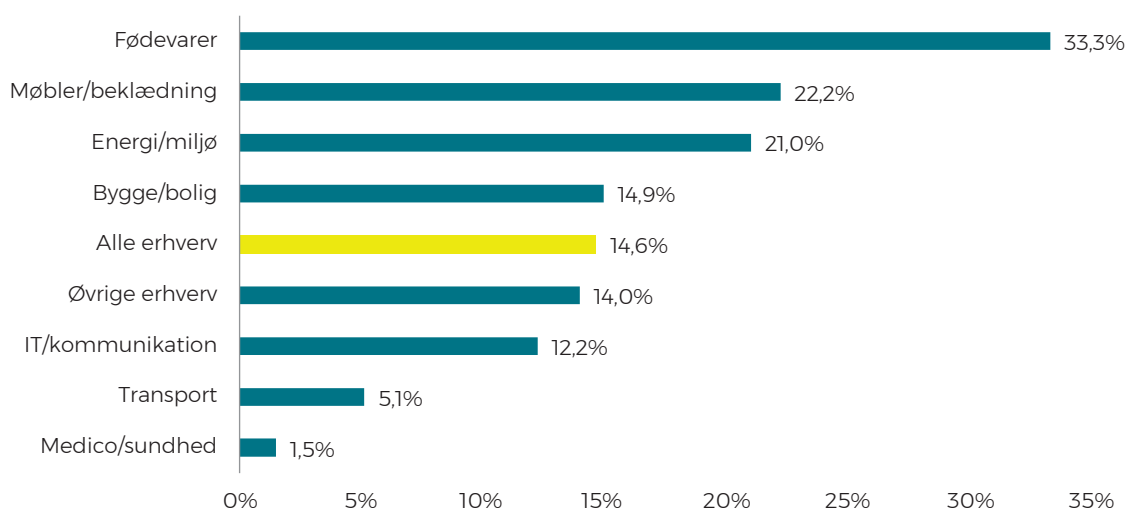
Eksporten i mio. kr. i Business Region Aarhus opgjort på styrkepositioner i 2016

Fødevareraktiviteterne i Business Region Aarhus eksporterede for knap 57 mia. kr. i 2016. Dermed er fødevarerrelaterede produkter langt det største eksportområde i Østjylland. Dette skyldes primært store virksomheder som Arla og Danish Crown.

Efter Fødevarerbranchen følger brancherne Energi/miljø samt Øvrige erhverv, og bortset fra Medico/sundhed fordeler eksporten sig jævnt mellem de øvrige styrkepositioner.

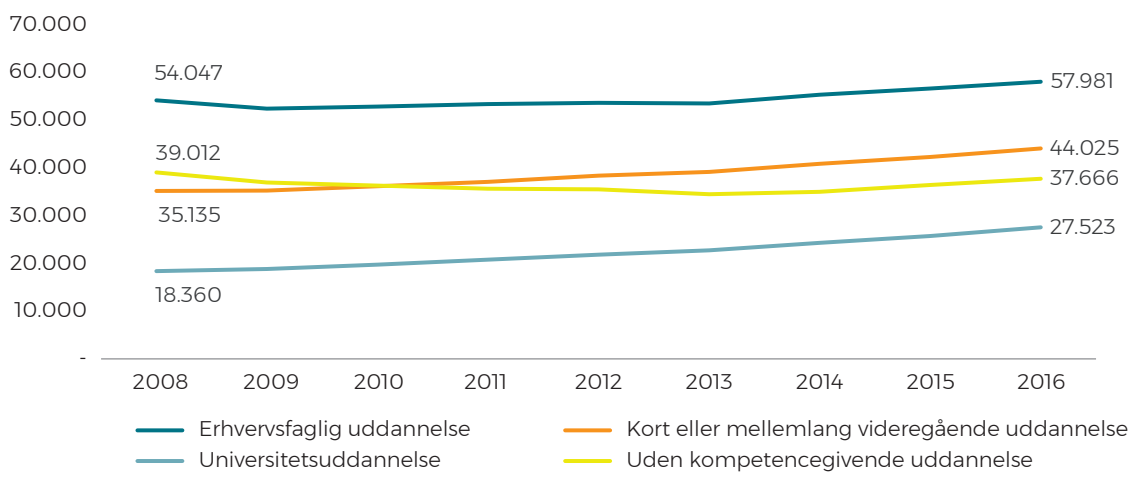
Eksporten i Business Region Aarhus som andel af landets samlede eksport, 2016

Fødevarervirksomhederne med hovedsæde i Østjylland tegner sig for en tredjedel af landets samlede eksport af fødevarer i 2016. Den samlede østjyske andel af den danske eksport udgør 14,6%.

PENDLING

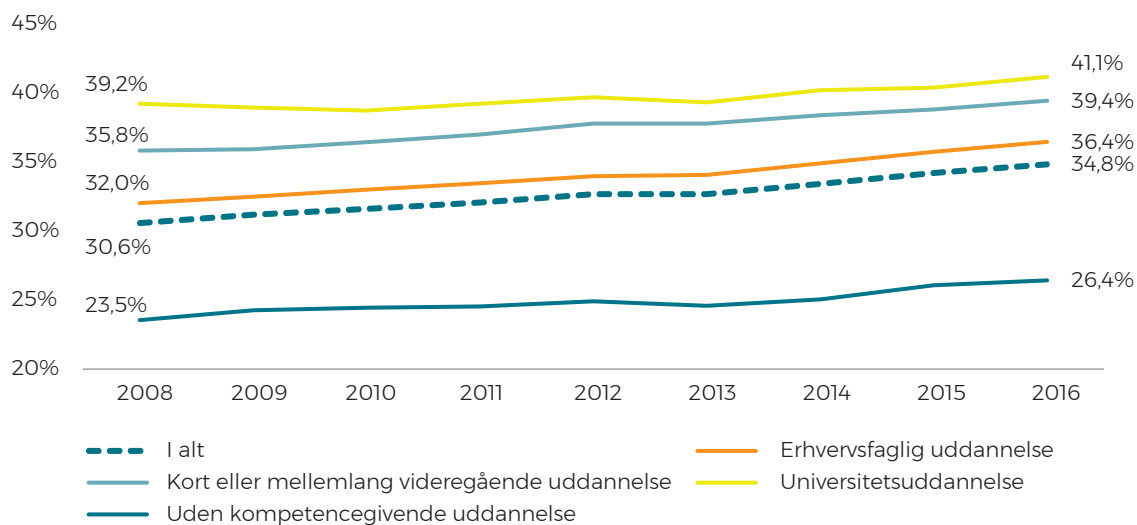
Antal personer, der arbejder i en anden kommune end deres bopælskommune, opgjort på uddannelsesniveau, målt fra 2008 til 2016

Med 58.000 pendlere er de erhvervsfaglige fortsat den største gruppe af ansatte, der arbejder i en kommune uden for bopælskommunen, mens personer med en kort eller mellemlang uddannelse er den næststørste gruppe med 44.000 pendlere.

Uddannelsesgruppen uden en kompetencegivende uddannelse er den eneste gruppe, hvor antallet af pendlere til job uden for bopælskommunen er faldet, men gruppen er fortsat større end antallet af pendlende akademikere.

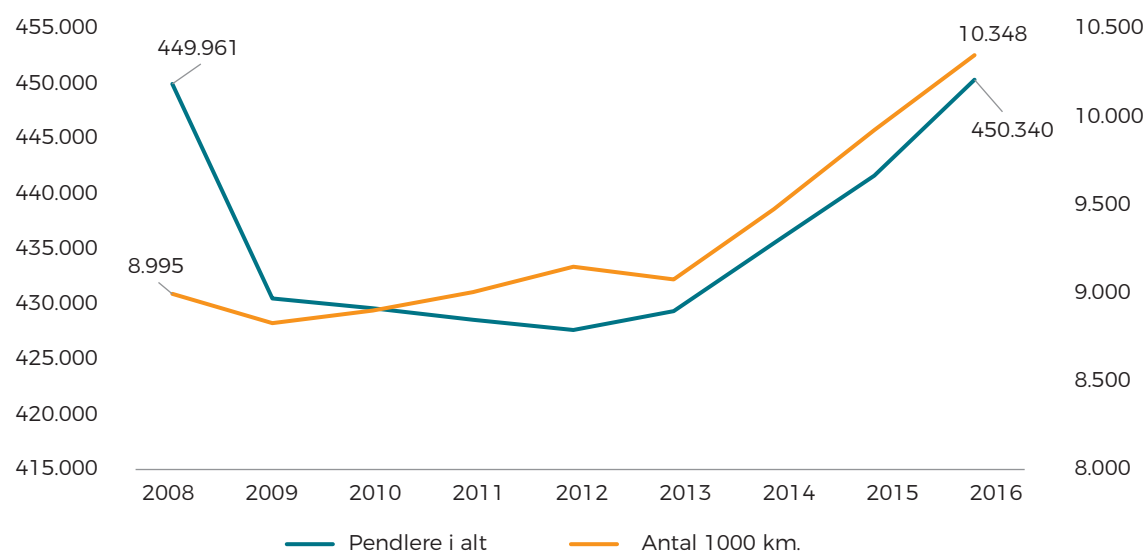
Andelen af personer i Business Region Aarhus, der arbejder i en anden kommune end deres bopælskommune, opgjort på uddannelsesniveau fra 2008 til 2016

Mere end hver tredje beskæftigede med bopæl i Business Region Aarhus arbejder i en kommune uden for bopælskommunen, og andelen stiger støt. Der er store forskelle på andelen af kommunependlere på tværs af uddannelsesniveau i Business Region Aarhus. Personer med en universitetsuddannelse er mest tilbøjelige til at pendle.

Andelen af pendlere øges gennem hele perioden for alle uddannelsesgrupper. Mindst tilbøjelige til at pendle er personer uden en kompetencegivende uddannelse.

Udviklingen i beskæftigede og antal pendlede kilometer i Business Region Aarhus, fra 2006 til 2013

Fra 2008 til 2016 er det samlede antal pendlede kilometer øget med 15% fra 8,99 mio. km. i 2008 til 10,35 mio. km. i 2016. Det øgede antal pendlede kilometer hænger sammen med, at flere – især højtuddannede – pendler, samt at den gennemsnitlige pendlingsafstand øges.

Business Region Aarhus er et politisk interessefællesskab mellem de 12 østjyske kommuner, som har fokus på at skabe vækst og udvikling i Østjylland.

De senest tilgængelige nøgletal fra Danmarks Statistik er tilgængelige her:
<https://www.dst.dk/da/Statistik/kommunekort/statistikbanktabeller-paa-kommuneniveau>